

www.dereta.rs

Biblioteka
ČEŠKA

Urednik
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
Tomáš Zmeškal
MILOSTNÝ DOPIS
KLÍNOVÝM PÍSMEM

Copyright © 2008 Tomáš Zmeškal
Copyright © ovog izdanja Dereta

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

TOMAŠ ZMEŠKAL

Ljubavna poruka klinastim pismom

Prevod sa češkog
Marija Ilić

Beograd
2016.
DERETA

Lav, neočekivan i nasilan, izražava sadašnjost, vuk koji odvlači svoje žrtve je slika prošlosti koja nam otima uspomene, pas koji se pribija uz svog gospodara podseća na budućnost, koja nas neprestano zavarava nadom.

MAKROBIJE

Glavni posao jezika je da iznosi ili da potire činjenice.

BERTRAND RASEL

1.

Venčanje

Pre nego što se Alice preнула iz sna, pričinjavalo joj se da lebdi ili da pluta. Sva ova poređenja su, naravno, isuviše prosta da bi mogla da dočaraju osećaj stapanja kome je bila izložena. Na trenutak je zaboravila na sebe. Zatim ju je, kada se u svom vrtoglavom letu zaustavilo, srce podsetilo. Ona sama je, međutim, hitala svojom lepršavom putanjom maštarija, pa je udahnula, i konačno to izgovorila: *Utorak*. To je bilo jedino na šta je pomislila, sa čim se stapala, što je u tom trenutku bila, njen dan se ispunio, a na miris se polako navikavala.

Između udaha i izdaha, između zadržavanja daha i iskričave svečanosti bolova u donjem stomaku, između upornosti zlatasto preplanule volje i neizbilnih suza znoja koje bi posteljina brzo upila, pred očima su joj se pojavile dve tačke. Sebe je morala da natera da udahne. Uz bojazan. Nije bilo sasvim izvesno da li su ove dve razigrane tačke iza njenih čvrsto stegnutih kapaka izazvane stezanjem očnih mišića i njihovim pritiskom na mrežnjaču, ili se mogu smatrati nečim drugim, na primer... metafizičkim. Nakon kratkog razmatranja Alice se odlučila za ovo drugo. Završila je ciklus udaha i izdaha, ali sebi nije toliko verovala i nije se usuđivala da se pomakne u krevetu. Ležala je, a tačke su joj kružile pred zatvorenim očima. Jedna je bila prošlost, a druga sadašnjost. Samo, nije bilo

sasvim jasno koja je koja, ali je svakako osećala da je današnji dan najprisutniji, najsavršeniji i sasvim sigurno najmirisniji dan koji je ikada doživela. Tek je u tom času shvatila. Da. Pa da – to je bio miris! Da je u tom trenutku nije pridržavao krevet, zavrtele bi joj se u glavi. Miris! To što ju je probudilo bio je miris. Da nije toga, mogla je to da pomeša sa muzikom, koja je ovamo dopirala iz susedne sobe. U tom trenutku Alice je do te mere izgubila vlast nad svojim telom da je zatreperila i silovito udahnula. Sasvim protiv volje u pluća joj je stiglo više vazduha nego što je stigla da shvati, i više nego što je bila sigurna da može da podnese. Zadrhtala je od straha, ali taj čin stalno se ponavljao, bilo je to kao da tone i u pluća grabi rečnu vodu. Prestala je da poima prošlost i sadašnjost, šta koja od dve tačke znači, a i koja je koja. Istovremeno sa otvaranjem očiju bila je još nejasno svesna ugodnog golicanja na stopalima. Njene oči su se otvorile a njeno grlo je na svetlost iznelo jecaj. A onda se eksplozija samo nastavila, detonacija, prasak, erupcija, lavina, Sunčev vetar, prolom, smet, provala i tako dalje... plača. Oko nje, oko njenog kreveta, svuda unaokolo bile su rasute ruže. Svih nijansi, svih boja, svih mirisa. Od najtamnijeg crnila crvene do najsvetlije svetloružičaste, od smeđe, tamnožute, do najsvetlije leptirastozlatne. Bile su svuda oko nje, bile su njen pokrivač, pokrov, veo. Opkoljavale su je, stezale su je i odbijale da je puste. A iza njih, iza područja ruža, kod vrata i na parapetima, bili su ljiljani i hrizanteme. Cela soba je mirisala. Gde god je pogledala, tu je bilo cveće, i dokle je mogla da dosegne, bile su ruže. Danas je bio utorak. Danas je bio dan njenog venčanja.

Iz susedne sobe čula se muzika. To je značilo da je otac već bio budan. Kao prvo, bio je nervozan, i zato je tako rano ujutru slušao muziku. Kao drugo, pokušavao je da se smiri i slušao je svog mezimca Hajdna, čak je i rizikovao da izgrebe ploče, jer su mu se ruke ujutru uvek tresle, a kao treće, nije se moglo čuti da pevuši, a to je značilo da doručkuje. Alice je pogledala oko sebe i uspravila

se na krevetu. Ruže su ležale svud unaokolo i golicale je po tabanima. I sve sveže. Kako to da nisam čula svog dragog, i kako to da me je moj dragi pustio da mirno spavam, rekla je u sebi. Izašla je iz sobe, prošla antreom i ušla u kuhinju.

„Gde je?“, pitala je oca, koji je sedeo u kuhinji i gledao kroz prozor.

„Gde je?“, upitala je Alice još jednom.

„Sedi, ili još verovatnije drema u dnevnoj sobi“, odgovorio je otac. Uputila se za njim. Ušla je, i tamo je bio on, u poluležećem položaju.

„Maksimilijane“, uzviknula je, i još pre nego što je Maksimilijan otvorio oči, shvatila je da se u poslednjih nekoliko meseci njen rečnik sveo na uzvikne, eufemizme i prisvojne zamenice tipa *moj, tvoj, naš, naša*, a sve to pretežno sa glagolima u budućem vremenu. Tako je bar primetio njen otac. Maksimilijan je otvorio oči, ali se pre toga nasmešio. A ona je, iako je mislila da je imuna na njegove osmehe nakon svih ovih meseci, uzvratila osmeh, premda on nije mogao da ga vidi. Usledio je zagrljaj.

„Maksimilijane!“, ponovila je, „Maksimilijane!“

Maksimilijan, ime-monstranca¹. Maksimilijan, ime-sunce. Carsko ime. Ime-monstranca na suncu u litiji. Ime sa odsjajima i zracima koji pršte na sve strane. U zavisnosti od raspoloženja i sposobnosti glasnih žica, u zavisnosti od njihovog umora, energije i radosti, izgovora, magije učestalosti i boje smeha, njegovo ime dobijalo je sjaj i iskričavost. U zavisnosti od energije, umora ili radosti njenih glasnih žica, svako njegovo izgovaranje imalo je drugačiju boju i drugačiji odsjaj. To je loretansko ime, bilo joj je jasno. Brilljantno je, dakle, čvrsto kao brušeni dijamanti iz Antverpena, blistavo je, dakle, voleće, zlatasto je, dakle, grleće. Ono

1 *Monstranca* (lat. *monstrare*) – U katoličkoj crkvi: bogato zlatom i srebrom ukrašena posuda u kojoj se drži osvećena hostija radi pokazivanja vernima da bi joj se mogli pobožno pokloniti, pokaznica. (Sve napomene u tekstu su prevodiočeve.)

je, je, je... loretansko, dakle, prilikom svakog njegovog izgovaranja zablista jedna od monstranci riznice, baš kao i njihova raskošnost i veličanstvenost, kao njihovo zlato i drago kamenje. Zagrlio ju je zatvorenih očiju.

„Maksimilijane”, ponovo je izgovorila njegovo ime.

„Nerado vam ovo govorim”, odazvao se otac iz susedne prostorijske. „Ne samo što to nerado govorim, ali sasvim izuzetno tako i mislim... pre nego što majka stigne, imate nezaboravnu i poslednju priliku da doručkujete sa mnom, i to, moliću lepo, još uvek kao pošteno slobodni ljudi... Znači, da li da postavim za kafu i za vas...?” Nakon trenutka koji je prošao bez odgovora, seo je na stolicu, nekoliko puta okrenuo se ka vratima i pogledom proverio koliko Hajdnove sonate je preostalo na gramofonskoj ploči. Hteo je da preduhitri slušanje sledeće sonate na ploči, one Betovenove, koji je po njegovom mišljenju bio grubo precenjivan već sto četrdeset godina. A zbog čega, razmišljao je otac, zbog čega, zbog *Ode radosti*? Ako se ta kompozicija nečim ističe, osim što se njom uvek simbolično završava praško proleće, onda je to naprosto nedostatak humora. Tipično nemački, pomislio je, *Oda radosti* bez humora.

„To jest, bez nehотиčnog humora”, rekao je već naglas. „Stvari, ljudi i ideje sa pompeznim imenima, a bez trunke humora, uvek daleko doguraju.”

„Molim, tata, šta si rekao?”, odazvala se Alice, koja je u međuvremenu tiho ušla.

„Bez smisla za humor, to sam rekao, ali to je sad sporedno”, odgovorio je. „Molim te, hoćete da doručkujete sa mnom, kad se ploča završi? Mislim... mislim... dok ne dođe majka?”

„Pa možda, još ne znam”, odgovorila je Alice, „pitaću Maksa.” Otac je u međuvremenu ustao i otišao u spavaću sobu da isključi gramofon. Zato što nije bio dovoljno brz, sledeća Betovenova sonata počela je da svira. Otac je pažljivo isključio aparat i izjavio:

„Ovome ne pomaže ni Šnabel. To je prosto Bonjanov ozbiljan nedostatak talenta i preterana sklonost ka patetici.”

„Ko je Šnabel?”, upitala je Alice iz kuhinje.

„Veoma zanimljiv pijanista, ali će u ovom progresivnom dobu ubrzo biti uspešno zaboravljen.”

„Aha”, rekla je Alice i otišla do dnevne sobe kod Maksimilijana. „Hoćeš da doručkuješ sa tatom?”

„Ti odluči, Ali, kako ti kažeš”, rekao je Maksimilijan.

„Pa onda, recimo, da”, odlučila je Alice. Otac je u međuvremenu nastavio u istom duhu: „Premda je Hajdn duhovit, bože, taj je duhovit čak i... više nego Mocart. Naravno Hajdn – Nemačac ili Austrijanac? Pitanje je sad. Ili to nije stvar narodnosti? Pa verovatno nije, verovatno je pitanje gluposti. Više se ne smejem ni sopstvenim štosovima”, završio je svoje razmišljanje, pažljivo stavio ploču u omot, i krenuo da stavi vodu za kafu.

Kada su Maksimilijan i Alice seli za sto, Maksimilijan se samo nadao da njegov budući tast neće baš svu kafu prosuti po kuhinjskom stolu. Svaki put bi ga ponovo iznenadilo to što Alicin otac već ima spremnu čistu krpu, kojom bi sve odmah obrisao, kao da se ništa nije dogodilo. Počinjao je da se navikava na to da njegov budući tast, uglavnom, skoro sve prospje. I on, i tvrdoglavo opstajanje ostataka braka Alicinih roditelja za njega su već odavno prestali da budu od naročtog interesa.

„Gde si našao sve ove ruže, odakle su?”, pitala je Alice.

„To je tajna”, odgovorio je.

„Pa kaži, odakle su?”, ponovila je.

„To je strogo poverljivo”, odgovorio je.

„Njihov miris me je probudio”, rekla je Alice.

„Tome sam se nadao”, odgovorio je Maksimilijan, žurno joj poljubio vrat, i nasmejao se.

„Alice mi je rekla da ste bili u Nemačkoj par dana, šta ste radili tamo?”, prekinuo ga je otac.

„Trebalo je da se sretnem sa stricem”, rekao je Maksimilijan.

„I, kako je bilo”, upitao je otac. „Može li se nešto dobro pripisati onoj strani granice?”

„Ništa posebno, ništa posebno, stric je rekonstruisao kuću i hteo je da mi je pokaže, ali je, dva dana pre nego što sam doputovao, polomio nogu, pa sam ga samo posetio u bolnici. Ali svejedno sam tamo bio kao siromašni rođak”, rekao je Maksimilijan.

„Hmm”, klimnuo je otac.

„Ali”, Alice se pridružila, „Maks kaže da je voz kasnio.”

„To je tačno”, rekao je Maksimilijan, „čak su dva voza kasnila.”

„Znači vozovi u Nemačkoj kasne”, klimao je otac i posle nekog vremena dodao:

„To je u skladu sa mojim posmatranjima.”

„Kakvim posmatranjima?”, upitao je Maksimilijan.

„Čim tata ovako počinje, biće pesimistično”, odgovorila je Alice.

„Nakon pažljivog posmatranja sam, naime, došao do zaključka da novi kapelan u našoj crkvi ne samo da nije izuzetno inteligentan već je nepristojno prosečan.”

„Ne može svako da bude Ajnštajn, tata”, Alice mu je upala u reč.

„Naravno da ne može, pobogu, pa i ja sam sasvim običan, prosečan čovek i uopšte se toga ne stidim, ali on je pripadnik Družbe Isusove iliti jezuita, a prosečno inteligentan jezuita, nemoj da se ljutiš na mene, Ali, to je isto što i glupi jezuita, to je prosto nedopustiva blamaža. Pa zamislite, Maksimilijane”, otac se okrenuo pravo ka njemu i počeo da nabraja na prste.

„Pod jedan, glupi jezuita, pod dva, vozovi u Nemačkoj kasne, još samo da u Engleskoj svrgnu kraljicu i proglase republiku. Evropa nije u redu, kažem vam, nije u redu.” Iz predsoblja se začulo otključavanje brave, zatim vrata koja se otvaraju i dva glasa.

„Mama”, rekla je Alice Maksimilijanu i provukla prste kroz njegovu kosu. „Nije sama, tamo je još neko”, dodala je, ustala i otišla

u predsoblje. Iz predsoblja se čulo tupkanje nogu i ženski i muški glas.

„Aaa, to će biti doca”, rekao je otac bodro prema Maksimilijanu, koji se ljubazno nasmešio premda nije znao o kome se radi, „i Kvjeta”, završio je otac i ustao sa stolice. U kuhinju su ušli Alicina majka i čovek koji je bio nešto mlađi od njenog oca. Čovek je levom rukom grlio Alice oko struka i nešto joj šaputao.

„Zdravo, doco, znao sam da ćeš to biti ti”, rekao je otac i rukovao se sa doktorom. „A ovo je Maksimilijan”, pokazao je otac. Maksimilijan je ustao i rukovao se sa njim.

„Ja sam Antonjin Lukavski”, rekao je doktor.

„Ili”, Alice mu je upala u reč, „čika Tonda, ili Tonjik², alias Dottore”

„Da, to sam sve ja”, dodao je doktor.

„Maks”, rekao je Maksimilijan. U kuhinju je ušla Alicina majka.

„Zdravo, Kvjeto”, rekao je otac.

„Zdravo, Jozefe”, odgovorila je majka. Čika Tonda je još uvek grlio Alice oko struka, i oboje su posmatrali Kvjetu i Jozefa.

„Šta si radio?”, upitala je majka.

„Šta bih radio, čekao sam vas.”

„Šta si to slušao?”, upitala je majka dok je razgledala sobu.

„Mislim da je to bio Betoven”, rekao je Maksimilijan. „Ili nije?”

„Ne, Betovena definitivno nisam slušao, on je samo počeo da svira pre nego što sam stigao da ga isključim. Slušao sam Hajdna, Maksimilijane. Jozefa Hajdna!”

„Samo nemoj da izgrebeš ploče, rano je, i sam znaš da ti se ujutru uvek tresu ruke”, dodala je majka.

„Uzgred budi rečeno, da li ste bili u srodstvu sa porodicom Esterhazi, Maksimilijane?”

---

2 *Tonjik*, jedan od nadimaka ili tepanje za češko muško ime Antonjin. Doktor Lukavski se u knjizi takođe pojavljuje kao Tonda, Antonjin, *dottore* i doca.

„Ne, nismo”, odgovorio je Maksimilijan. „Oni su mnogo starija porodica od nas, od neke 1238. godine. U vreme kada su oni već bili grofovi, mi smo u najboljem slučaju bili štalmajstori.”

„Vidi ovo!”, uzviknula je Kvjeta. „Pa pogledaj ovo!”, ponovila je.

„Šta, molim te?”, odazvala se Alice.

„Pa ove krpe. Opet je sve prosuo. Pa izgrebaćeš ploče, Jozefe!”

„Pusti to više, ploče su njegove, zar ne”, rekla je Alice.

„Gledaj svoja posla, ovo ionako nećeš ti da pereš”, rekao je otac majci. „Tamo je, znate, bio sahranjen Hajdn. Da li ste čuli za to, Maksimilijane?”

„Gde?”

„Pa na tom njihovom posedu, znate. Čekajte, kako se to tamo zvalo...”

„Onda će izgrebati ploče. Ako izgrebe ploče, biće nepodnošljiv... a pre svega će mu biti žao”, obraćala se Kvjeta Alice i Antonjini, kome je, međutim, bilo draže da gleda na drugu stranu.

„Ti, molim te lepo, nemoj da vodiš računa šta ja radim sa tim pločama, i da li ću biti nepodnošljiv... To se tebe više ne tiče, zato što sa tobom niti živim niti računam da ću ikada ponovo živeti! Budi tako ljubazna, pa se ne sekiraj! Budi tako ljubazna. Da! Lepo te molim. To jest molim i upozoravam!”

„Aha”, rekla je Kvjeta, „to prvi put čujem. Ja sam mislila da ćeš se na jesen ponovo useliti nazad, kad popraviš vikendicu?”

„Neću”, rekao je otac i slegnuo ramenima.

„Krivo mi je zbog toga.”

„Naravno, verujem da jeste.”

„Gde su ga sahranili”, upitao je Antonjin.

„Koga?”

„Hajdna.”

I dok se Antonjin trudio da razgovor skrene na drugu temu, Alice je uhvatila majku za ruku i odvukla je do spavaće sobe. Ostale su da stoje na vratima.

„Bože, kakva lepota, Ali. Bože, kakva lepota. Kako miriše!” Majka je sela na krevet. „Aha, tamo su još ljiljani i tamo one, kako se zovu...? A gde je to, molim te, našao – sad u martu?”

„Ne znam, stvarno ne znam”, odgovorila je Alice. „On neće ništa da mi kaže, to je navodno tajna. A on kad neće da kaže, ne mogu da izvučem iz njega. Moraću da poradim na tome i možda će za nedelju dana ili dve nedelje nešto da ispadne iz njega.”

„E pa, ovo je ljubav, ovo je ljubav. Kako se zovu oni tamo cvećići?”

„Na koje misliš?”, rekla je Alice i oprezno, da se ne ubode, skupljala u naručje ruže sa poda. Kada se osvrnula, njena majka je plakala. Alice je prišla krevetu, sela pored nje, pažljivo spustila ruže iz naručja na jastuk i zagrlila oko ramena ženu koja se šćućurila pored nje.

„Ti si to znala, jelda?”

„Ne, nisam.”

„Daj, molim te, Ali...”

„Nisam znala, ali sam slutila.” Plač je polako prestajao.

„Kakav miris”, dodala je, posle nekog vremena, majka. „Samo kad si ti srećna, devojčice moja. Samo kad si ti srećna.”

„Zar ne bi trebalo da ja danas plaćem, kad se već udajem?”, rekla je Alice. Majka je klimnula glavom.

„Eto vidiš, sve su im uzeli, ali vaspitanje im je ostalo. Ovo niko ne bi poverovao, ovoliko ruža.” Posle trenutka ćutanja, dodala je: „I stvarno ti to nije rekao?” Alice je neodređeno slegnula ramenima i rekla: „Hajde da mi pomogneš, stavićemo ih u vodu, važi?”

U susednu sobu je u međuvremenu stiglo nekoliko ljudi. Dve Alicine drugarice, kum, jedan stric i jedna tetka, ovaj put, za promenu, iz Maksimilijanove porodice. Alice se presvukla u svečanu odeću i pridružila im se. Plavi kostim, svetloplava bluza i šeširić sa velom. Bela haljina nije išla uz ovo vreme puno napretka i nade. Posle kafe, biskvita, brzog upoznavanja i nekoliko rečenica o

vremenu, svatovi i zvanice seli su u dva svoja i jedan pozajmljeni automobil i krenuli na kratak put izvan Praga. Otac i majka sedeli su u odvojenim vozilima. Stigli su posle pola sata vožnje. Stali su na trgu sreskog grada. Sa jedne strane trga bio je zamak sa izbledelim zgrafitom³, a ispred njega, kod klupe, stajao je župnik. Prvi mu je prišao Maksimilijan, pozdravili su se i Maksimilijan mu je predstavio svatove i zvanice, jedne za drugima. Župnik se sa svima rukovao, proveo ih kroz nekoliko ulica, i zaustavili su se ispred crkve, gde je već čekao crkvenjak, koji je upravo menjao neka obaveštenja u vitrini pored glavnih vrata. Sa uvijenim papirima ispod pazuha, rukovao se sa svima. Otključao je ulaz, sačekao da svi uđu, a kada se spremao da zaključa vrata, pojavilo se nekoliko turista. Crkvenjak je počeo da im objašnjava da je zatvoreno, iako je uglavnom bilo zatvoreno samo ponedeljkom, a pošto je danas utorak, trebalo bi da je otvoreno. Najneumorniji turista bio je obučen u pumparice i svetloplavu vindjaknu. Njegovi argumenti bili su tako glasni da su se probili čak do sakristije, gde je župnik još jednom ukratko objašnjavao postupak svadbenog obreda. Naglo, usred rečenice koju je započeo, promrmljao je nešto što je moglo da se shvati kao „*zvintezačasak*”, istrčao iz crkve i stao tačno ispred turiste u plavoj vindjakni, koga je identifikovao kao izvor glasa koji je stigao čak do njega. Turista je zanemio od iznenađenja. Župnik je stao ispred njega, pogledao ga pravo u oči, i rekao:

„Ova crkva je danas zatvorena zbog važnog društvenog događanja. Da li vam nešto nije jasno, mladi čoveče?” Turista je nakon trenutka iznenađenja, okrećući se ka ostalima koji su se zaustavili i posmatrali ih, rekao:

„Mi ne bismo smetali, samo želimo da pogledamo freske.” Župnik se nakašljao i rekao:

---

3 *Zgrafito* – Slikarska zidna tehnika, kombinacija grafike i reljefa. Nastala je u doba renesanse i korišćena je za dekorisanje fasada zgrada.

„Ako ste u stanju da se presvučete u svečanu odeću u roku od pet minuta, sačekaću vas, u suprotnom nikako. Da li imate svečanu odeću?”

„Svečanu odeću?”, pitao je turista, kao da nije razumeo pitanje.

„Odeću za posebne prilike”, ponovio je župnik.

Turista je pogledao sebe i druge turiste, koji su stajali malo dalje, i rekao:

„Pa ne znam.”

„Čini mi se da nemate svečano odelo”, rekao je župnik, „da li sam u pravu?”

„Molim?”, rekao je turista.

„Pretpostavljam da nemate drugu odeću osim ove, čije jarke boje upravo gledam.”

„Pa, mi nemamo ništa drugo, tu smo samo na jedan dan, znate.”

„Vidim da je moj strah bio opravdan. U tom slučaju primoran sam da vam sa žaljenjem saopštim da, zato što nemate svečanu odeću, danas ne mogu da vas primim u razgledanje crkve zbog važnog društvenog događanja, koje će ovde započeti za nekoliko minuta. U bilo koje drugo vreme bićete dobrodošli u ovoj postaji katoličke crkve.”

„Hmm”, rekao je turista. „Znači danas nas izgleda nećete pustiti unutra, jel?”

„Zaključili ste sasvim ispravno, mladi čoveče. Bez obzira na to, drago mi je što sam imao priliku da se upoznam sa vama”, dodao je župnik, i sve što je rekao, iako je to rekao energično, bilo je izrečeno bez taštine ironije.

Turista se okrenuo, i dok se on udaljavao, crkvenjak je zaključao glavni ulaz. Obred je mogao da počne. Župnik je verenicima održao dugačak govor, u kome se ponavljala glavna misao da žena treba da bude telo porodice, dok je muž njena glava. Porodični prijatelj doktor Antonjin Lukavski se tokom slušanja ove propovedi pitao koliko li iskustva sveštenik ima sa ženama, dok se Alicina

majka Kvjeta nadala da joj oči nisu previše naduvene od plača. Takođe, bilo joj je drago što u ovom crkvenom svetlu senke nisu previše oštre i njene naduvene oči neće biti toliko upadljive. Pri kraju svog govora, župnik se vratio činjenici da je predak mladoženje, izvesni Jindržih, već 1716. godine dobio grofovsku titulu od cara Karla IV, i da je ubrzo nakon toga njegov sin Mikulaš kupio gradski zamak i dao da se ukrasi ne samo kapela zamka nego i lokalna crkva. Zatim je dodao da su plemićke titule danas nevažee, da ih je ukinula republika i njen prvi predsednik Tomaš Masarik, ali da nije protiv zakona spomenuti vreme kada su važili ne samo titule i dobro vladanje već pre svega reč božija, onako kako je propoveda sveta Katolička i apostolska crkva. Neko vreme govorio je o jedinstvu trona i oltara, a prilikom najokrutnijih pasaža ovog dugo pripremanog govora na licu mu se uvek pojavljivao bespomoćan osmeh. Onda su Alice i Maksimilijan jedno drugom stavili burmu, poljubili se, i na kraju uneli potpis u knjigu venčanja, koji je potvrdio da je bračno stanje začudo pre svega odnos uređen ugovorom, što je u tom trenutku, naravno, bila poslednja stvar na koju su mladenci mislili. Kada je završio obred venčanja, župnik je ponovo pozvao svatove u sakristiju. Alice i Maksimilijan su sada bili sasvim sami na celom svetu, iako to nisu hteli, iako to nisu želeli. Odgovarali su na pitanja, razgovarali o srozanom kvalitetu vina za mise u ovom srozanom komunističkom vremenu. Alice se pozdravljala sa drugaricama, Maksimilijan je nazdravljao šljivovicom koju je neko odnekud izvukao, kao i uvek u sličnim prilikama, ali ih je pri svemu tome već polako obavijala metalna čipka novog stanja, za sada samo na mahove. Čipkana mreža spuštala se red za redom, okruživala, obavijala, štitila i zatvarala ih.

Svatove je u Pragu čekala još jedna ceremonija, jer država nije priznavala crkveni brak. Čekao ih je povratak u Prag i još jedan govor, ovog puta civilni. Za vreme putovanja, čika Antonjin je razmišljao o značenju župnikove propovedi. Činila mu se nekako

neprikladna u ovom modernom, emancipovanom vremenu kraja šezdesetih godina, koje je sebe smatralo, bar u tim *suštinskim* stvarima, zasigurno boljim od onih koja su mu prethodila. Vreme koje je župnikov govor iziskivao, međutim, nije bilo preobilno. Netolerantnost sadržaja učinila ga je nepodnošljivo dugim, pa je stavljanje burmi onda bilo više od vetropirastog trenutka leptirske blaženosti. I podizanje vela, poljupci, i potpisi bili su plata za tu ustajalu masu netolerantnih intervala, od kojih je propoved bila postavljena kao zaglušujući obelisk. Antonjin najzad nije mogao da izdrži, a pošto su u automobilu koji je vozio sedeli i mladenci i nevestin otac, pitao ih je šta misle o propovedi. Maksimilijan se složio sa Antonjinom i, pomalo se izvinjavajući, rekao da zna da se župnik za ovu propoved pripremao zaista dugo i pažljivo, i da se mnogo radovao tome što će im se svideti. Antonjina je, međutim, iznenadila Alice.

„Da li si ti, čika Tondo, mislio da će braniti hipije ili LSD? Probudi se, pa on je župnik, zar ne?“, završila je Alice. „On je prosto sveštenik.“

„Pa da, on je prosto župnik, Tonjiku. Sve je kako treba“, dodao je otac, „kako treba.“

Kada su se vratili u Prag, imali su još malo vremena, građansko venčanje čekalo ih je tek za sat vremena. Sala za venčanja nije bila daleko, a predstojeću ceremoniju niko nije shvatao tako ozbiljno kao prethodnu. Alice, Maksimilijan i majka izneli su slano posluž enje, vino i svadbene kolačiće. Gosti su se rasuli po stanu – imali su nešto vremena za predah i pripremu za civilno venčanje. Na kućno zvono je uporno zvonio ogroman muškarac u belom mantilu i sa smeđom pljosnatom kapom na oznojenom čelu. Pored njega stajao je nešto niži svetlokosi čovek srednje građe, koji je preko svetlih pantalona nosio čistu belu kecelju, a na glavi belu kapicu. Najbliže vratima stajao je mladoženjin kum, koji je otvorio vrata obojici muškaraca. Viši muškarac nagnuo se ka kumu i

rekao da bi želeo da razgovara sa doktorom Lukavskim. Kum je nehотиčno slegnuo ramenima, rekao da nikoga od prisutnih ne poznaje, a da je imena svih koji su mu se predstavili već zaboravio, ali da sačekaju, da će sve srediti, pa je otišao kod Maksimilijana. Maksimilijan je našao doktora, i doktor je došao do vrata. Viši muškarac sa pljosnatom kapicom nagnuo se i nešto šapnuo doktoru. Doktor se nasmešio obojici muškaraca, i uveo ih je u stan. Probili su se kroz svatove i uputili se ka Alicinom ocu.

„Pa, dragi moj Jozefe, stiglo je”, rekao je doktor.

„Šta je stiglo, Tonjiku?”, odgovorio je otac.

„Pa ono iznenađenje, kao što sam ti rekao.”

„Aha, dobro, dobro... znači treba ti soba za tortu, jel’ tako?”

„Tiše, Jozefe”, ukorio ga je Antonjin, „to je iznenađenje.”

„Važi, naravno, hajde da je stavimo ovde u moju bivšu sobu... Sređena je, a tu je i sto”, rekao je otac. Ušli su u sobu u kojoj je bio taman drveni sto, i na njemu otvorene novine sa do pola ispunjenom ukrštenicom, naočare, i olovka. Muškarac sa keceljom gledao je sto. Zatim je sa njega rasklonio novine, naočare i olovku, i izvadio krojački metar iz džepa. Premerio je sto dok su ga ostali posmatrali.

„Nepun metar sa metrom i po”, rekao je prekorno muškarac sa keceljom.

„A to nije dosta?”, upitao je doktor.

„Pa izričito sam vam rekao da mi treba metar i tri četvrti sa dva metra. Izričito sam vam rekao!”, dodao je muškarac sa keceljom iritirano.

„Pa, sto može još da se razvuče”, rekao je otac. Pogledao je doktora i rekao: „Ali, Tondo, ti si rekao da se radi o torti, zar ne... to iznenađenje je torta?”

„Pa, da li je to torta? Ili nije?”, obratio se doktor čoveku u beloј kecelji.

„Naravno, brate”, rekao je čovek u kecelji, koji je počeo da traži kako da razvuče sto. Doktor mu je uputio još jedan upitni pogled,

ali čovek u kecelji ga nije uzvratio, i počeo je da izvlači složena krila stola.

„Ne koristimo ga mnogo, znate”, obratio se otac muškarcu u kecelji, „pa teško ide.” I počeo je da pomaže sa razvlačenjem preostalog dela stola.

„E, sad je taman. Da, taman je”, rekao je čovek u kecelji, dok je premeravao sto sa razvučenim dopunskim tablama.

„Sada bih vas samo zamolio”, rekao je i pogledao unaokolo, „da u sledećih trideset minuta niko ne ulazi u ovu prostoriju.” Otac je pogledao doktora, ovaj je pogledao čoveka u kecelji i rekao: „Ja mislim... da to može da se sredi, je li, Jozefe?”

„Da”, odgovorio je otac. U sledećih nekoliko minuta čovek sa keceljom se odomaćio u sobi, a doktor i snažan muškarac u belom mantilu donosili su mu kutije različitih veličina. Svaki put su kucnuli, on je odškrinuo vrata i oni su mu predavali jednu ili više kutija. Onda su ostali da stoje ispred vrata i stražare da neko slučajno ne uđe u sobu. Posle tačno dvadeset i devet minuta, vrata su se otvorila i u sobu su pušteni doktor, čovek sa smeđom pljosnatom kapom, i otac. Ušli su u sobu i pogledali u sto. Sa stola se, metar i po u visinu, uzdizala palata od marcipana.

Muškarac sa keceljom bio je poslastičar, sada je to bilo sasvim jasno, a to na stolu bila je kombinacija gotičke katedrale, zamka i palate sa nekoliko predvorja.

„Ovome se nisam nadao, gospodine Svoboda”, rekao je doktor.

„Brate doktore”, odgovorio je poslastičar, „svadba, kao i svadbeno torta, treba da bude samo jednom u životu, pa neka onda mlada, mladoženja i gosti uživaju.” Na časak je začutao, pa je upitao:

„Nadam se, ehmmm... mislim, to jest, hmmm... želeo bih da kažem reč-dve mladencima”, rekao je poslastičar i nakašljao se. „To jest, ako je moguće...”, dodao je i pogledao prisutne. Doktor je pogledao oca, čiji je pogled bio prikovan za kreaciju od marcipana.

„Da li misliš da bi mogao, Jozefe?“, upitao je doktor. Otac ga, međutim, nije primećivao, kružio je oko stola sa palatom i katedralom od marcipana, vrteo glavom levo-desno i mrmljao: „E, ovo još nisam video, ovo još nisam video“, mrmljao je upola glasa, i s vremena na vreme bi se nasmejao. Umesto da odgovori na doktorovo pitanje, upitao je:

„A ove figurice... ove figurice su takođe jestive?“

„Naravno!“, odgovorio je poslastičar uvređeno. „Sve što vidite pred sobom na stolu može da se jede.“

„Ovo je savršeno“, mrmljao je otac, „ovo je sasvim savršeno... ovo je umetničko delo.“

„Naravno“, odgovorio je poslastičar.

„Jozefe, da li onda misliš da bi gospodin Svoboda mogao da kaže par reči mladoženji, nevesti i gostima?“, doktor je ponovio pitanje.

„Ma naravno, naravno, Tonjiku“, odgovorio je otac. „Sačekajte samo čas, ja ću ih dovesti.“

Prostorija se polako napunila, a da bi svi mogli da uđu u nju, morali su da okruže sto sa zamkom od marcipana sa svih strana. Kako je ko ušao u sobu, tako je zanemio. Razgovor je potpuno zastao, a spolja su crkvena zvana počela da odzvanjaju pun sat, ali niko nije mogao da se usredsredi da broji udarce sata. Kada se prostorija napunila, otac je pogledao unaokolo i rekao:

„Draga Alice i Maksimilijane, pred vama je poklon od čika Tonde, a on bi verovatno želeo da vam kaže par reči. Što se mene tiče, ovde prisutan gospodin poslastičar rekao mi je da su i ovi čovečuljci jestivi.“

„Dakle, draga Alice i Maksimilijane, poštovani gosti“, doktor je uzeo reč. „Ovo je moj poklon za vašu svadbu, i moram da priznam da je veći i mnogo lepši nego što sam očekivao. Nije prošlo tako mnogo vremena od onog dana kada sam morao da vakcinišem Alice protiv, protiv...“

„Tetanusa, čika Tondo, tetanusa”, doviknula je Alice.

„Tačno, protiv tetanusa”, rekao je doktor. „Vidite, još uvek se seća”, rekao je doktor i pogledao oko sebe. „Neću da vas zamaram porodičnim pričama, samo ću reći da se tada toliko uplašila da se uvukla u orman pun nekakvih dokumenata, odakle nisam mogao da je izvučem, a koje je tako razbacala da sam posle morao da ih sređujem još nedelju dana. I, dok sam trepnuo, došlo je vreme da vam čestitam ovaj srećni dan, koji ćete, nadam se, pamtit i zauvek – i u onim trenucima kada u životu, recimo, ne bude sve išlo onako kako ste zamislili. Dakle, još jednom vam želim sve najbolje, a u isti mah želeo bih da se zahvalim poslastičarskom majstoru gospodinu Svobodi, koji mi je zapravo i dao ideju da mladencima poklonim tortu. Ova torta je u stvari umetničko delo i mnogo je veća nego što sam očekivao, a njen tvorac, poslastičarski majstor, gospodin Svoboda, želeo bi da vam kaže par reči o njoj. I ne treba da vas iznenadi to što ponekad nekome kaže brate ili sestro. Molim, izvolite, gospodine Svoboda.”

Poslastičar je stao pred delo od marcipana, poklonio se, iz džepa polako izvadio nekoliko puta presavijen papirić, i počeo da čita drhtavim glasom:

„Poštovana mlado, poštovani mladoženjo, poštovani gospodine doktore, dragi i poštovani gosti, poštovani gospodine negovatelju, draga braćo i sestre. U ovim vremenima teško da se mogla pojaviti porudžbina koja bi mi bila draža od porudžbine poštovanog gospodina doktora Lukavskog, koga, nadam se, mogu nazvati i prijateljem. Iako vas, sestro nevesto i brate mladoženjo, nisam lično poznavao, ili upravo zbog toga, bio sam toliko slobodan da u svojoj kreaciji izrazim simboličke i univerzalne odlike bračnog stanja.” Poslastičar se poklonio, i jednim bokom se okrenuo ka publici, a drugim ka svom delu.

„Kao što sigurno primećujete, ova palata ima tri sprata. Najviši simbolizuje nebo. Zato su u njemu smešteni sveci, Bog, anđeli

i ostala posebna natprirodna bića. Kao što vidite, ceo je izveden u beloj boji, konkretno od marcipana, i ukrašen je šlagom. Ovo je, takoreći, nadzemaljsko carstvo, koje nas prevazilazi i nalazi se iznad nas. Tamo ćemo možda svi stići jednog dana. Izvolite primetiti da svaki sprat možete otvoriti i pogledati unutra.” Poslastičar je pogledao uokolo i pridigao krov zamka u kome su se videle male figure, koje kao da su o nečemu diskutovale. „Sledeći sprat je naš, zemaljski sprat, ovde je smeštena stilizovana nevesta sa mladoženjom i svatovima, i kao što vidite, boja ovog sprata je siva, što je naravno postignuto dodavanjem kafe. To je naša zemaljska sfera, kao što sam već naveo. I, na kraju imamo poslednji sprat ili prizemlje, a to je pakao. Kao što vidite, boja je tamnobraon. To je, dakle, čokoladni sprat, i molim sve koji vole čokoladu da mu se posvete. Ovde su, kao što možete da vidite kroz prozore, vragovi, đavoli, sotone i, tu i tamo, zmaj. To simbolizuje podzemlje, podzemni svet ili pakao. Ovaj sprat mogu posebno da preporučim, čokoladni krem sam završio jutros, po vlastitom receptu”, rekao je gospodin Svoboda, i prestao da gleda u papirić na kome je bio napisan njegov govor.

„Ali meni to ovako, od pozadi, stalno liči na nešto, gospodine Svoboda”, rekao je doktor Lukavski. Poslastičar se ponovo poklonio i rekao:

„Da, veoma pronicljivo, brate doktore, veoma pronicljivo, a kako i ne bi bilo, na kraju krajeva, a kako i ne bi bilo, na kraju krajeva.”

„Pa da li sam u pravu ili nisam?”, zahtevao je doktor ponovo. „Ovo me podseća na nešto, ali sad ne znam na šta.”

„A kako i ne bi, brat doktor je veoma pronicljivo biće”, dodao je poslastičar. „Ja mislim da je on već ovde na najvišem spratu, stvarno to mislim, na najvišem spratu. Zato što mu je duša puna saosećanja, hmmm... saosećanja. Mada sam upoznat sa njegovom slabošću, mislim da čokolada ima prednost, ne šlag, a ona je u prizemlju, u đavoljoj jazbini, tako da će morati u prizemlje, hmmm...”

Ali da odgovorim na pitanje brata doktora, dakle, pronicljiviji među vama možda su primetili da je ovaj prednji deo, da tako kažem, inspirisan Crkvom Svetog Ignasija na Karlovom trgu, u istom duhu se zatim nastavlja i ukrašavanje i inspiracija svecima. Naravno, a to je ono glavno, glavni deo, moliću, taj koji ste pokazali, brate doktore, jeste ta nedovršena katedrala u Pragu, moliću lepo, ona što nije završena, moliću, ona od Vaclava, ne znam da li Trećeg ili Četvrtog, ona, moliću lepo, što stoji nezavršena već nekoliko stotina godina u bašti iza Jungmana. Znae na koju mislim. Dakle, ta katedrala je sada ovde podignuta i nadam se da će svima vama i prijati. Dalje bih hteo da vam skrenem pažnju na to da je ceo ovaj hram od torte, palata i zamak u jednom, sklopljen na sledeći način. Kao što vidite, može da se rasklopi, ovde pored sam pripremio kutije, da ono što se ne pojede ponesete sa sobom, i u svaku kutiju staje tačno jedno parče torte. Dakle, molim vas da ne sećete! Zaista ne secite, zato što bi građevina mogla da se sruši. Ne secite, nego odvajajte. O-dva-jaj-te! Poštovana sestro nevesto, brate mladoženjo, svako dobro!”, završio je poslastičar i poklonio se. Usledio je aplauz svih prisutnih, za vreme kog mu je Alice prišla i poljubila ga u obraz. Poslastičar je delovao iznenađeno i rekao joj je:

„To samo od vas zavisi, sestro nevesto, na kom spratu ćete završiti, samo od vas.”

„Ma hajte”, odgovorila je Alice, „pa to zavisi od nas dvoje, od mene i od Maksa.”

„Pa naravno, tako sam i mislio”, odgovorio je poslastičar. Posle toga Alice se bacila doktoru oko vrata, a gosti su počeli da kruže oko torte, da gledaju kroz njene prozore, razgledaju svece i svetice u nišama fasade, i da udišu mirise kafe, kakaoa, i kokosa. U međuvremenu su se poslastičar i njegov pomoćnik pozdravili, i Maksimilijan, Alice i doktor Lukavski izašli su na ulicu da ih isprate. Poslastičar i njegov pomoćnik ušli su u ambulantna kola parkirana ispred kuće, i odvezli se. Kada su nestali sa vidika, Alice je upitala:

„Šta bi ovo, čika Tondo, šta bi ovo?”

„Šta?”, upitao je doktor. „Poslastičar ili torta?”

„I jedno i drugo, gospodine doktore, i jedno i drugo”, pridružio se Maksimilijan, koji je držao Alice za ruku.

„Ma on je naš”, odgovorio je doktor.

„Zanimljiv pacijent. Jednom ću ti pričati više o njemu, Alice, i vama takođe, Maksimilijane, ako vas bude zanimalo.” Onda je pogledao Alice i dodao: „Jednom ću ti reći više o njemu, to jest kada budem znao više.”

Alicin otac je u međuvremenu okupio goste, i krenuli su u salu za venčanja. Matičar koji će ih venčati bio je obučen u crno odelo, a oko vrata je imao pozlaćeni lanac. Prišao je da se pozdravi sa njima, objasnio im je gde ko treba da stoji, i da za nekoliko minuta mogu da počnu. Iako su za ceremoniju ugovorili manju od dve svečane sale, ona je i dalje je bila poluprazna.

„Vi ste jedno od onih malih, komornih venčanja, je li?”, reagovao je matičar na to.

„Kada bi ovde bili svi moji rođaci, dragi gospodine ceremonijal-majstere”, uzvratio je Maksimilijan, „iz roda kome je car Karlo VI dao grofovsku titulu 1716, a kneževsku već 1578, ne bismo se smestili ni u najveću salu u Pragu.”

„Aha, tako znači”, rekao je matičar strogo i prestao je da se smeši.

„Naša socijalistička republika nam je svima, hvala bogu, obezbedila ravnopravnost, gospodine. Hvala bogu.”

„Uu”, Alice je ispuštala zvuk iz napućenih usta u pravcu oca. „Ovo nije dobar početak, tata.”

„Šta se dešava?”, upitao je otac.

„Maks poučava ovog komunistu.”

„Aha, klasna borba na delu”, dodao je čika Tonda.

„Da, ali on ima pečat koji mi želimo”, rekla je Alice i namrštila se.

„Ja nemam ništa protiv ove republike”, čuli su Maksimilijana. „Smeta mi samo što se njen grb ogrešuje o najosnovnija pravila heraldike.”

„Čega?”, upitao je službenik.

„Heraldike”, ponovio je Maksimilijan. „To je nauka o sastavljanju amblema, državnih grbova i porodičnih simbola.”

„A čime se naš grb suprotstavlja toj heraldici, ili kako se već zove?”

„Kao što je opštepoznato, češki lav na grudima ne može da ima slovački grb. Zato što je usred grba uvek samo znak vladajuće dinastije.”

„Vladajuće dinastije?”

„Da, vladajuće dinastije.”

„Ali mi danas nemamo vladajuću dinastiju, gospodine mladoženjo. Mi danas imamo vlast naroda, ako niste primetili.”

„Naravno, upravo o tome se i radi.”

„O čemu se radi?”

„Pa o tome da u slučaju da nemamo nikakvu vladajuću dinastiju, državni grb bi verovatno trebalo da bude prepolovljen, ili podeljen na četvrtine, da bi slovački i češki deo grba bili ravnopravni.” Ovaj razgovor je posmatrala Alicina majka, koja je stajala u uglu foajea. Kada je shvatila o čemu se radi, zakolutala je očima i prišla Jozefu. Povukla ga je za rukav i očima mu dala znak da se pomere u stranu.

„Šta se to dešava, Jozefe.”

„Ma ništa, Kvjetuš, prilično zanimljiva diskusija.”

„Zanimljiva diskusija? Ti izgleda još nisi shvatio da ti se ćerka udaje?”

„A šta bi ti htela da ja tu uradim?”

„Zaustavi ih nekako, pre nego što se posvađaju.”

„A kako?”

„Nekako!”

„A šta bi trebalo da im kažem?”

„Bilo šta, svejedno je... Pa, Jozefe!”, Kvjeta se okrenula, cupnula potpeticom, i prekinula Maksimilijana i službenika.

„Gospodo, hoćemo li... Svadba nije mala stvar. I nevesta i svi mi smo već vrlo napeti. Vi niste nervozni, gospodine ceremonijal-majstere? A vi, Maksimilijane, nevesta je, čini mi se, spremna da padne u nesvest... Usput, gospodine matičaru, ja sam...”

„Vi ste mama neveste...”

„Imate odlično pamćenje, gospodine ceremonijal-majstere, kako možete sve to da zapamtite, molim vas, toliko novih ljudi svaki dan. Ja nekada nisam u stanju da zapamtim ni najobičnije stvari, ali ja već starim, razume se.”

„Ali milostiva...”, usprotivio se matičar, koga je majka neveste nežno uhvatila za lakat i odvela ka stočiću sa posluženjem.

Svatovi i zvanice polako su se postrojili, i uz zvuke muzike sa magnetofonske trake ušli u svečanu salu. Tamo ih je već za svečanim stolom očekivao ceremonijal-majster sa pozlaćenim lancem oko vrata, na kome je visila medalja sa spetljanim državnim grbom. Napetost još nije potpuno nestala, i činilo se da matičar u svom govoru mladencima naročito naglašava sve reči i izraze koje su u svojoj osnovi sadržale socijalizam. Maksimilijan i Alice su jedno drugom stavili burmu po drugi put, po drugi put su se poljubili, i po drugi put potpisali bračni ugovor. Posle njih isto su uradili i kumovi, i time je ceremonija bila završena. Državni službenik i matičar na rastanku je rekao Maksimilijanu:

„Svidelo mi se ono sa državnim grbom, to mi se baš dopalo.”

„Zašto?”, upitao je Maksimilijan. „Šta tim mislite?”

„Pa vidite, gospodine mladoženjo, ja sam se rodio u Banjskoj Bistrici, rodom sam iz Banjske Bistrice, i Slovak sam.”

Posle obreda su se ponovo vratili kući. Mlada i mladoženja su se presvukli, muškarci su popustili kravate, a Kvjeta je u dnevnoj sobi sela na kanabe pored svog muža. Kada se ovde okupila većina

pozvanih, Maksimilijan je kašičicom kucnuo o čašu, a onda se u svoje ime i u ime svoje supruge svima zahvalio što su učestvovali u svadbi. Zatim je ustala Alice i sve prisutne pozvala na večeru u salon obližnjeg restorana. Zatim je ustala tetka Ana, i, sa suzama u očima, prisetila se Alicinog detinjstva i odrastanja, i upustila se u neku anegdotu, ali se čika Antonjin ubrzo setio da Maksimilijanovi roditelji nisu doživeli da vide Maksimilijanovu svadbu, i da bi svakako trebalo da im odaju poštu zdravicom. Teta je onda pokušala da povrati kontrolu nad događajima i opet je uzela reč, ali gosti su u međuvremenu izgubili interesovanje za priču iz nevestinog detinjstva, polako su se raspadali u grupice, i prestali da obraćaju pažnju na tetku.

„Zašto nisi nešto uradio, Jozefe”, pitala je Kvjeta svog muža. „Reci mi, molim te, zašto se nisi umešao, pa zar ne znaš kakav je to komunista?”

„Pa svejedno je, ništa se nije desilo.”

„Ali je moglo da se desi, ne možeš tamo da stojiš kao kip.”

„Ali ja sam razumeo samo svaku drugu reč.”

„Pa moraš da pojačaš taj tvoj slušni aparat.”

„Pa bio je pojačan.”

„I moraš redovno da kupuješ baterije za njega.”

„Alice mi kupuje. Čak imam i zalihe.”

„Znači, ti nisi mnogo čuo?”

„Pa dobro, nešto sam čuo.”

„Pa to nisam znala... A jesi li o tome porazgovarao sa Tandom?”

„Pa Tonda je psihijatar, nije neurolog ili stručnjak za uši.”

„Znam da nije, ali sigurno bi nekoga našao, sigurno ima nekog poznanika.”

„To je starost, Kvjetuško, poznanici tu ništa ne mogu da pomognu.”

„Ma daj, molim te... i ti znači nećeš da se vratiš u stan... Jozefe?”
Jozef se okrenuo, pogledao u njene duboke zelene oči i rekao:

„Ja ne mogu više, Kvjeto, za sada ne.”

„Ali zašto mi ništa nisi rekao, ja sam tamo već sve pripremala, da imaš svoj prostor.” Jozef je spustio ruku na Kvjetino rame i, ne slušajući dalje, ustao sa kanabeta i izašao iz sobe. Gosti su polako otišli u restoran, večera je počela tačno u osam sati, posle još nekoliko zdravica. U prostoriji nije bilo više od dvanaest ili petnaest ljudi. Oko deset sati sala za bankete se ispraznila. Bio je utorak, i sutra je bio radni dan, tako su se uglavnom izvinjavali gosti koji su odlazili, iako bi rado duže ostali sa mladencima. Poslednji je sa njima ostao otac. Platilo je svadbenu gozbu, i sve troje su krenuli ka stanu. Ispred ulaza u zgradu Maksimilijan i Alice su se rastali sa ocem, i krenuli da se prošetaju još malo.

„Svadba je samo jednom, na kraju krajeva, imate ključeve. Obred u crkvi je bio lep. To je bila dobra ideja, baš dobra ideja. A i inače je sve u redu?”

„Da, gospodine inženjeru”, rekao je Maksimilijan, „naravno da jeste.”

„Da?”

„Drago mi je da to čujem, Ali?”

„Drago mi je da ti se svidelo, tata.”

„Bilo je lepo...”

„Da. Imalo je smisla.”

„A zašto tamo nije hteo da pusti onog nesrećnog turistu?”, upitao je otac. Maksimilijan je slegnuo ramenima.

„A kako ste se u stvari upoznali sa tim župnikom? Znaite, ja sam to hteo da ga pitam, ali nisam hteo da ga ženiram.”

„Njega nisam morao da ubeđujem, gospodine Černi. On je sahranio mog tatu. On je to rado učinio. I zapravo je to na neki način sam i smislio. Ja sam hteo da ga pozovem na svadbu, a on mi je ovo sam ponudio.”

„Aha”, rekao je otac. „Pa, idem ja, verovatno ću leći, a vi nemojte da zaboravite da je gore još brdo hrane, ono najbolje su natrpali

u mali frižider i posle se na to zaboravilo, pa bar vi nemojte da zaboravite da pojedete. Možete i uveče. Ja ću isključiti svoj aparatić, tako da me ni vrag neće probuditi. Otključajte i uzmite sve što vam prija.”

„Ne brini, i idi da legneš, tata”, rekla je Alice i poljubila oca u obraz. Ovaj je uhvatio Maksimilijana za ruku, prodrmao je, onda se okrenuo i otišao. Mladenci su se neko vreme šetali. Prošli su kroz nekoliko ulica i park, ali ubrzo im je postalo hladno, pa su se vratili. Otac je već spavao. Iako je Alice pokušavala da sačeka Maksimilijana, koji je u kupatilu prao zube, samo da mu kaže laku noć, ipak... I... nikad ne bih rekla... da... da sreća može... toliko... da umori... toliko, da... s-r-e-ć-a... mo... m-o-ž-e... n-e m-o-ž-e... m-o-ž-e...

Tomaš Zmeškal
LJUBAVNA PORUKA KLINASTIM PISMOM

Za izdavača
Dijana Dereta

Izvršni urednik
Anja Marković

Lektura
Iskra Vuksanović

Korektura
Aleksandra Šašović

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-088-6

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2016.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.162.3-31

ЗМЕШКАЛ, Томаш, 1966–

Ljubavna poruka klinastim pismom / Tomaš Zmeškal ; prevod sa češkog Marija Ilić. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2016 (Beograd : Dereta). – 345 str. ; 21 cm. – (Biblioteka „Češka”)

Prevod dela: Milostný dopis klínovým písmem. – Tiraž 1.000. – Beleška o prevodiocu: str. [349].

ISBN 978-86-6457-088-6

COBISS.SR-ID 225425420